

**LABAI TRUMPA
KRAUJO
DONORYSTĖS
ISTORIJA**

Svarbiausios datos ir įvykiai

- 1667m . – pirmasis kraujo perpylimas – gyvūno kraujas perpiltas žmogui.
- 1818 m. – pirmasis kraujo perpylimas – žmogaus kraujas perpiltas žmogui.
- 1901 m. – Landsteiner atrado skirtingus kraujo tipus.
- 1914 m. – išrastas būdas kraujui laikyti.
- 1932 m. – sukurtas pirmasis kraujo bankas.
- 1953 m. – pradėti naudoti plastikiniai maišeliai.

Kraujo simbolika ir jėga

Kraujas turi ypatingą galią ir simbolizmą

Daugelio kultūrų žmonės manė (ir mano), kad kraujas turi religinių, magiškų ir kitų paslaptinių galių.

Buvo atliekamos svarbios su krauju susijusios apeigos: aukojimai, pranašavimai...

Buvo tikima, kad geriant kito žmogaus ar gyvūno kraują persiduos ir jų charakterio savybės.

Senovės Romoje po gladiatorių kovų buvo geriamas mirštančių gyvūnų ar žmonių kraujas.

**Ar tai
vyksta
šiandien?**

Gydymas nuleidžiant kraują

Du būdai: dėlės ir aštrus peilis

Buvo vadovautasi HIPOKRATO keturių kūno skysčių teorija, kuri teigė, kad organizmo skysčiai lemia žmogaus asmenines savybes.

Pagrindiniai pacientai – psichikos ligoniai.

Kaimuose žmonės rudenį nuleisdavo kraują tikėdami, kad tai suteiks naujų jėgų.

Dėlės vartojamos ir šiuolaikinėje medicinoje.

Dēlēs ir aštrus peiliukas

Pirmasis kraujo perpylimas - iš gyvūno žmogui

Pirmasis žinomas bandymas – 1667 m.

Remiantis kai kuriais įrodymais, kraują bandė perpilti senovės egiptiečiai prieš 3000 metų!

Karaliaus-Saulės, Liudviko XIV, gydytojo Denis Eksperimentai.

Britanijos Karališkosios mokslo draugijos mokslininkų eksperimentai po Harvey atradimo.

Buvo perpilamas įvairių gyvulių kraujas, kurį skiedavo net vynu, pienu, alumi ar netgi šlapimu!

Kaipgi eksperimentų aukos liko gyvos?

www.blood.it

www.blood.it

Pirmasis kraujo perpylimas - iš žmogaus žmogui

Pirmasis bandymas – 1818 m.

**Anglų gydytojas James Blundell supylė vėžininkui
40 skirtingų donorų kraujo.**

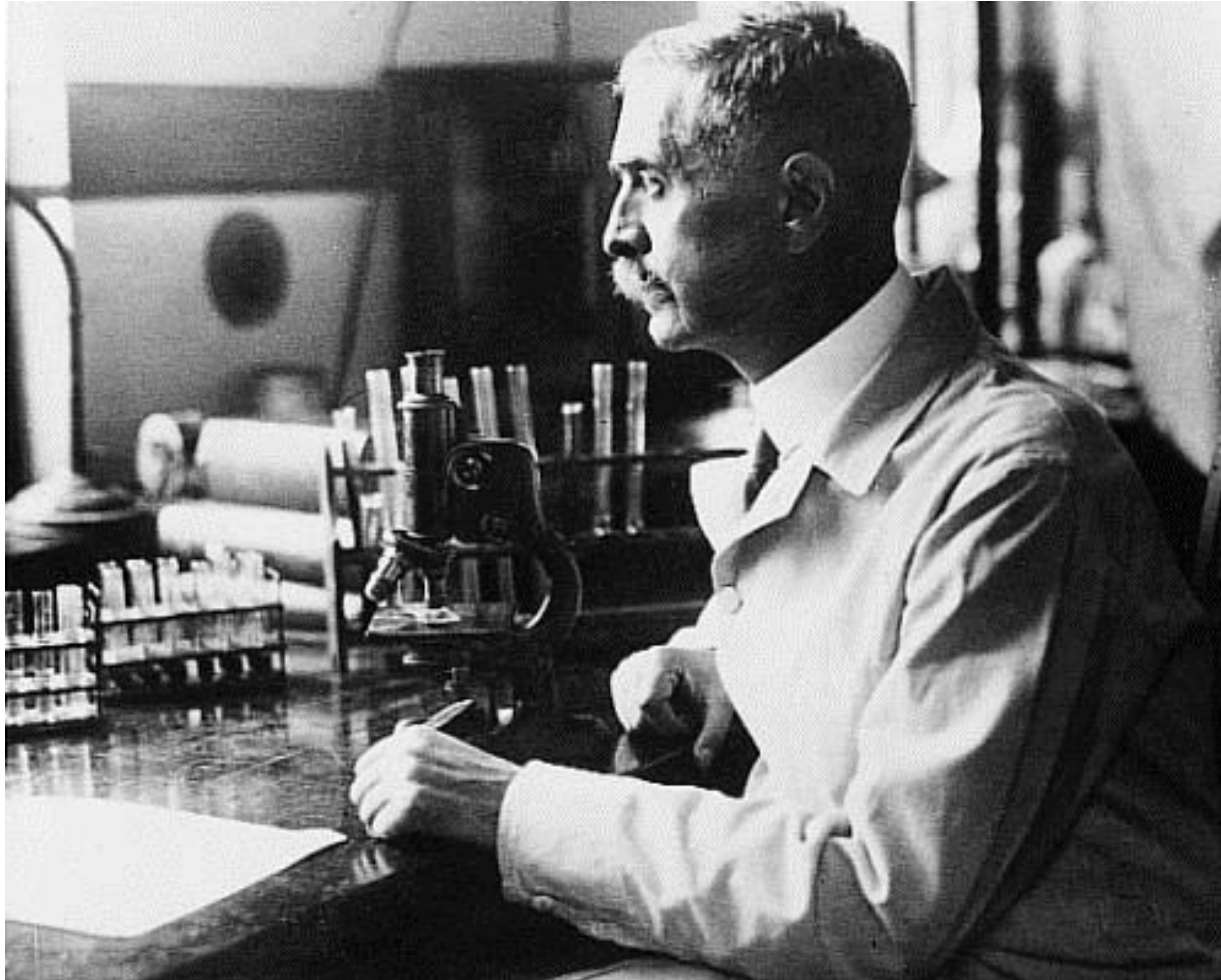
Mokslinis požiūris ir 50 proc. sėkmės.

**Gyvūnų kraujas – netinkamas:
šuo per mažas, karvė neužlips laiptais...**

Žmogaus kraujas – tik nuo 1859 m.

Paskutinis šansas mirtininkams – tapti kraujo donorais!

**Koks didžiausias
atradimas pakeitė
kraujo donorystės
istoriją?**

Kraujo grupės

Esminis 1901 m. atradimas, pakeitęs kraujo donorystės istoriją

Kraujo perpylimas – loterija.

1901 m. austrų gydytojas Karl Landsteiner atrado kraujo grupes.

1906 m. kraujo grupės suklasifikuotos.

1940 m. nustatytas rezus faktorius.

Už didžiausią atradimą kraujo donorystės istorijoje – Nobelio premija po 30 metų.

Gyvūnai turi iki 13 kraujo grupių!

I – O

II – A

III – B

IV – AB

Kraujo suderinamumas

RECIPIENTAS	DONORAS							
	0-	0+	A-	A+	B-	B+	AB-	AB+
0-								
0+								
A-								
A+								
B-								
B+								
AB-								
AB+								

Plazmos suderinamumas

RECIPIENTAS	DONORAS			
	0	A	B	AB
0				
A				
B				
AB				

Genų loterija

Kraujo grupių ir rezaus faktoriaus paveldimumas

TĒVAS	MOTINA			
	0	A	B	AB
0	0	0, A	0, B	A, B
A	0, A	0, A	0, A, B, AB	A, B, AB
B	0, B	0, A, B, AB	0, B	A, B, AB
AB	A, B	A, B, AB	A, B, AB	A, B, AB

TĒVAS	MOTINA	
	Rh+	Rh-
Rh+	Rh+	Rh+, Rh-
Rh-	Rh+, Rh-	Rh-

**Kas labiausiai
lėmė
kraujo donorystės
progresą ?**

Pasauliniai karai – kraujo donorytės progresas

Masinis kraujo perpylimas

I pasaulinio karo metu britų karo gydytojai fronte sukūrė mobiliuosius kraujo perpylimo punktus.

Sukuriamas skystis, kuris leido išlaikyti kraują nesukrešėjusį (nuo 10 iki 25 dienų), sukuriami kraujo bankai.

Po II pasaulinio karo kraujo perpylimas masiškai taikomas medicinoje, steigiami ligoninių kraujo bankai.

1953 m. išrandami plastikiniai maišeliai, kurie išsprendžia transportavimo problemas ir leidžia frakcionuoti kraują į sudėtines dalis uždaroje sistemoje.

KODÉL?

Donorų kraujas reikalingas kiekvieną dieną!

40% – vėžiui gydyti

**20% – širdies, kraujagyslių ir
pulmonologinėms ligoms gydyti**

40% – kitoms ligoms gydyti

Kodėl sakoma NE?

- Prigimtinė baimė pakenkti sau.
- Žinių, išsilavinimo ir atsakomybės stoka.
- Solidarumo ir bendruomeniškumo stoka.
- Vyraujanti neigiama visuomenės nuomonė.
- Mitai...

Aš gal ir už, bet...

Galiu užsikrėsti...

Prarasdamas kraują kenkiu sveikatai...

Mano grupės kraujo ir taip pakanka...

Nutuksiu...

Pagadinsiu odos spalvą...

Prieštarauju prigimčiai...

Priprasiu...

Mano kraujas – dalis manęs...

Tai prieštarauja religiniams įsitikinimams...

Pažeisiu savo aurą...

**TODĚL
TIKIMĚS,
KAD...**

PADĒSITE JIEMS IR...

**BŪSITE
KRAUJO
DONORAIS**

AČIŪ UŽ DĒMESĪ

DĒKOJAME

Daugų Vlado Mirono vidurinės mokyklos bendruomenei už donorystės puoselėjimą

Daugiau informacijos apie donorystę:

ORGANŲ DONORYSTĖ

www.donoras.lt

www.transplantacija.lt

KAULŲ ČIULPŲ DONORYSTĖ

www.kraujas.lt

www.bukgeras.lt

KRAUJO DONORYSTĖ

www.blood.lt

www.kraujocentras.lt

www.kraujodonoryste.lt